

Kadernota bewegen en sport 2013 - 2016

Dalfsen, 5 december 2012

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Inleiding	3
2. Aanpak per prestatieveld	4
2.1 Inleiding	4
2.2 Prestatieveld 1: het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in de verschillende kernen	4
2.3 Prestatieveld 2: het ondersteunen van jeugdigen	5
2.4 Prestatieveld 4: het ondersteunen van vrijwilligers	5
2.5 Prestatieveld 5: het bevorderen van ouderen en mensen met een beperking tot deelname aan het maatschappelijk verkeer	6
3. Sporttarieven en contributies	6
3.1 Inleiding	6
3.2 Tarieven gemeentelijke buitensportaccommodaties	6
3.3 Tarieven binnensportaccommodaties	7
3.4 Stip op de horizon	7
4. Het financieel kader	7
5. Actiepunten over de jaarschijven	8

Bijlagen:

1. Visie op sport en bewegen 2012 – 2020
2. Stukken bijeenkomsten 6 april en 20 juni 2012
3. Samenvatting rijks- en provinciaal beleid

1. Inleiding

Naast bekende sporters en sportverenigingen kent de gemeente Dalfsen vele enthousiaste actieve sportverenigingen, organisaties en particuliere initiatieven op het gebied van bewegen en sport. Met gebruikmaking van de aanwezige accommodaties zorgen ze er samen voor dat er een bloeiend verenigingsleven en activiteiten aanbod is, waar iedereen op eigen wijze gebruik van kan maken. Dit gebeurt volop. Uit diverse onderzoeken, zoals gezondheidsmonitoren van de GGD, blijkt dat inwoners van de gemeente Dalfsen over het algemeen gezond zijn en meer bewegen en sporten dan gemiddeld. Hier zijn we trots op.

De gemeenteraad heeft de Visie op sport en bewegen 2012 – 2020 in zijn vergadering van 30 januari 2012 vastgesteld (zie bijlage 1). In deze kadernota wordt de visie nader uitgewerkt.

De ambitie is hoog voor de komende acht jaar. Inventiviteit, creativiteit en vooral met elkaar een bijdrage leveren om de ambities waar te maken. De gemeente kan het zeker niet alleen. Dat alles gebeurt in een tijd dat de financiële mogelijkheden bij de gemeente teruglopen en maatschappelijke organisaties te maken krijgen met keuzes die hun leden moeten maken: primaire levensbehoefte afzetten tegen de meer luxe zaken waar het gezinsbudget aan besteed wordt. De organisaties zullen hun financiële mogelijkheden zien teruglopen. Dat heeft te maken met het besteedbaar inkomen van leden en de toename van kosten.

Uit demografisch onderzoek blijkt, dat de bevolking van Dalfsen gelijk blijft of licht gaat groeien. Wel wordt een verschuiving in leeftijdsgroepen gezien. De verwachting is dat het aantal jeugdigen minder wordt en het aantal ouderen toeneemt (vergrijzing – ontgroening). Dat heeft gevolgen voor de maatschappelijke organisaties en het soort activiteiten dat georganiseerd gaat worden. Het is denkbaar, dat de ongeorganiseerde sport zal groeien en mogelijk de vrije bewegingsvormen in de openbare ruimte en op onze sportvelden om financiële redenen meer aandacht krijgen.

Deze kadernota is voorbereid met diverse organisaties die zich bezighouden met bewegen en sport. Hiervoor zijn twee bijeenkomsten georganiseerd, namelijk op 6 april en 20 juni 2012. Voor de eerste bijeenkomst waren alle sportverenigingen, welzijnsinstellingen, basisscholen, Wmo-raad en Stichting Sportraad Dalfsen uitgenodigd. Voor de tweede bijeenkomst waren de organisaties die op 6 april aanwezig waren, uitgenodigd. Na een eerste verkenning op 6 april heeft in de bijeenkomst van 20 juni verdieping plaatsgevonden. Op basis van de huidige stand van zaken (zowel bij organisaties als gemeente) en de ontwikkelingen is nader ingegaan op aandachtspunten voor het gemeentelijk beleid. In bijlage 2 is een verslag van de bijeenkomsten van 6 april en 20 juni 2012, met bijbehorende stukken, toegevoegd.

De opzet van deze nota is anders dan we gewend zijn. We kiezen voor een eigentijdse en praktische insteek. Teksten over hoe belangrijk bewegen en sporten is (die overtuiging hebben we al heel lang en wordt steeds opnieuw bevestigd) hebben wij achterwege gelaten. Ook het rijks- en provinciaal beleid inclusief inzet combinatiefunctionarissen in de gemeente Dalfsen, nemen wij niet in deze kadernota op, maar treft u als bijlage 3 samengevat aan. Het rijksbeleid is met name gebaseerd op de omschreven acht ambities in het Olympisch Plan 2028. Deze ambities gaan ver dat is duidelijk.

Het is ook duidelijk, dat wij als gemeente voor de komende jaren keuzes moeten maken om dingen te doen of niet meer te doen. Dat vraagt ook offers, maar altijd met het vertrekpunt: het gaat om onze inwoners. Als gemeente richten wij ons op de volgende landelijke ambities: breedtesport, de sociaal-maatschappelijke en de welzijnsambitie in het Olympisch Plan 2028. Het faciliteren van de bewegings- en sportbehoefte ziet het college hierin als een primaire gemeentelijke taak. Dat is de minimale invulling van de ambitie.

Bewegen en sport maken onderdeel uit van het meedoen aan de samenleving. Meedoen is het devies. Tegelijkertijd is dit ook het centrale thema van de Wmo. De invalshoek voor deze kadernota is dan ook invulling geven aan de relevante prestatievelden volgens de Wmo.

2. Aanpak per prestatieveld van de Wet maatschappelijke ondersteuning

2.1 Inleiding

De relevante prestatievelden van de Wet op de maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zijn de basis voor de uitwerking van de Visie op sport en bewegen. Het vertrekpunt is de breedtesport, is primair faciliteren in fysieke voorzieningen en secundair in de ondersteuning van de vrijwilligers(organisaties).

2.2 Prestatieveld 1: het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in de verschillende kernen.

De kernen van onze gemeente beschikken over goede speel- en sportvoorzieningen, waarbij het bewegen en sporten wordt gestimuleerd.

Sportaccommodaties en Kulturhus(concepten)

Er wordt volop geïnvesteerd in sportaccommodaties, de 'hardware' van de sport. De insteek is dat zoveel mogelijk verschillende verenigingen gezamenlijk gebruik maken van accommodaties. In verschillende situaties maken deze voorzieningen onderdeel uit van de Kulturhus(concepten). Dit zijn voorzieningen of samenwerkingsvormen die onderdak bieden aan en samenwerking van organisaties bevorderen en de leefbaarheid van kernen vergroten. Ontmoeting is daarbij het sleutelwoord. Er worden subsidies verleend om deze voorzieningen in stand te houden. Dat is de inspanning die de gemeente voor haar rekening neemt. Kulturhus(concepten) bieden onderdak aan vele activiteiten, kunnen door de flexibiliteit van de voorzieningen goed inspelen op (toekomstige) vragen van onze inwoners en bieden vanwege het dak boven het hoofd continuïteitsgarantie van activiteiten voor alle leeftijden.

De ongeorganiseerde bewegings- en sportactiviteiten kunnen zich onder de vleugels van de exploitanten en (gesubsidieerde) gebruikers van de voorzieningen ontwikkelen. Geen onderlinge concurrentie, maar elkaar aanvullen daar waar dat vereist is om de klant te bedienen. Wij verwachten ook, dat er meer samenwerking komt tussen de overdekte en niet overdekte sport- en bewegingsaanbieders. Met de buitensportverenigingen zijn zogenaamde 'Gelegenheid geven tot sportbeoefening contracten' (GGBS) afgesloten. Daarbij is tussen de gemeente en de sportorganisaties afgesproken, dat de buitensportvoorzieningen (ook fysiek) voor een ieder toegankelijk zijn. Dat biedt niet-sportorganisaties de kans om aanvullende activiteiten te ontwikkelen. Scholen willen we in dit verband ook nadrukkelijk noemen. Hiernaast zijn er nieuwe particuliere initiatieven om te komen tot realisatie van sportaccommodaties.

Stimulering beweging en sport

Naast de (sport)accommodaties is het voor vitale kernen van belang een toegankelijk aanbod van sportverenigingen en speel- en sportstimuleringsactiviteiten die aansluiten bij de wensen en behoeften van inwoners. Nadrukkelijk hebben inwoners van elke kern een eigen verantwoordelijkheid hierin. Zij bepalen in hoge mate welke speel- en sportaanbod in hun eigen kern aanwezig is. Naast het bewegingsonderwijs door scholen, verwachten wij van sportverenigingen dat zij in blijven spelen op de ontwikkelingen en blijven investeren in de jeugd. Jong geleerd is oud gedaan. Daarvoor willen wij de sportverenigingen blijven belonen, waarbij gekeken wordt naar mogelijkheden om verstrekking van jeugdsportsubsidie te vereenvoudigen.

Openbare ruimte

De gemeente kent tal van speelterreinen die openbaar toegankelijk zijn. Die kunnen op wijkniveau door een ieder zelf benut worden. Stimulering van het gebruik van die voorzieningen kan ook via het jeugd- en jongerenwerk plaatsvinden. Ook heeft de gemeente een uitgebreid netwerk van wandel- en fietspaden dat voor iedereen toegankelijk is.

Hoe kunnen we dat bereiken

- Kulturhusen subsidiëren en daar waar wenselijk is accommodatie/m2 huren om te kunnen sturen op de huisvesting van activiteiten (lopend).
- Bij particuliere initiatieven te bekijken of er een win-win situatie te creëren is.
- Onderzoeken hoe onze openluchtbaden hierin een rol kunnen krijgen, bij voorbeeld door flexibele openstellingstijden (2013).

- Het zorgen voor een zo goed mogelijke spreiding en toegankelijkheid van de openbare speelterreinen, waarbij ook gekeken wordt naar schoolpleinen. In het beleidsplan spelen wordt dat nader uitgewerkt (2013).
- Extra promotie van de wandel- en fietsroutes in onze gemeente (lopend).
- Beleidsregels jeugdsportsubsidie evalueren op eenvoud en geldende indieningstermijnen (2013).

Hoe kunnen we dat betalen

- Bestaande subsidiebudgetten (gemeente, provincie en rijk) benutten en daar waar mogelijk combineren.
- Het verschuiven van subsidiebudgetten.
- Via beschikbaar budget voor jeugdsportsubsidies.
- Speelvoorzieningen te betalen vanuit de bestaande budgetten.

2.3 Prestatieveld 2: het ondersteunen van jeugdigen

De jeugd neemt in onze gemeente massaal deel aan sportactiviteiten. Dat ligt boven het landelijk gemiddelde. Dat willen we zo houden want hiermee wordt de basis gelegd voor een leven lang bewegen. De groep 16 plussers kent grote sportuitval. Met (sport)organisaties willen wij naar kansen zoeken om hen aan het sporten en bewegen te houden.

Voor kinderen van gezinnen met een minimum inkomen willen wij geld voor bewegen en sporten beschikbaar houden. Te dikke kinderen komen ook in onze gemeente voor. Op dit moment is dat in onze gemeente gemiddeld boven de 10%: (4-12 jarigen: 10%, 12-23 jarigen: 14%) en ligt iets onder het regionaal gemiddelde, namelijk: 4-12 jarigen: 11%, 12-23 jarigen: 15%. Overgewicht is zorgelijk temeer omdat het gezondheidsrisico's met zich meebrengt. Wij vinden, dat organisaties die deze groep in hun midden heeft ten minste bewegingsactiviteiten in hun pakket moeten inbouwen. Dat kan wellicht spelenderwijs. Lopen en fietsen naar de verenigingsactiviteit en school kunnen gestimuleerd worden. Scholen kunnen die mogelijkheden wellicht binnen hun activiteitenpakket inbouwen, zodat extra bewegen in het lespakket wordt ingebouwd, zonder daar extra tijd voor in te moeten ruimen.

Er is altijd een groep jongeren die bewegen en sporten geen uitdaging vindt. Via het (ambulant)jongerenwerk willen wij bewegingsvormen aanbieden die zij nog wel leuk vinden.

Hoe kunnen we dat bereiken

- Kinderen van gezinnen met een minimum inkomen de mogelijkheid bieden te sporten en te bewegen. Het Jeugdsportfonds is daar een goed middel voor (2013).
- Tijdens een LEA-overleg 'met de benen op tafel' en ideeën inventariseren. Via de Kulturhusen, bestaande (sport)organisaties hier handen en voeten aan proberen te geven. De organisatoren van de buitenschoolse opvang worden bij de uitvoering nauw betrokken (schooljaar 2013/2014).
- Met onze jongerenwerkers en (sport)organisaties de huidige initiatieven verder uitbouwen (2013).

Hoe kunnen we dat betalen

- Een gedeelte van de middelen voor de categoriale bijzondere bijstand specifiek te bestemmen voor bewegen en sport voor kinderen van gezinnen met een minimum inkomen (nu: ca. € 125 per kind per jaar);
- Bestaande subsidiebudgetten (gemeente, provincie en rijk) benutten en daar waar mogelijk combineren.
- Via de beschikbare reserve van € 22.875.

2.4 Prestatieveld 4: het ondersteunen van vrijwilligers

Naast de huidige ondersteuning via de diverse sportbonden en het Steunpunt Vrijwilligerswerk zien wij steeds meer dat er een toenemende druk ontstaat op vrijwilligers. Hiernaast is er een tendens dat mensen gerichter vrijwilligerswerk verrichten. Het vrijwilligerswerk moet leuk blijven. Dat betekent dat vrijwilligers in staat moeten zijn om hun vrijwilligerswerk te kunnen blijven doen. Het is dan ook van belang dat jongeren kennis maken met het vrijwilligerswerk, want dat zijn de vrijwilligers van de toekomst. Voor iedereen moet het logisch zijn dat vrijwilligerswerk van belang en normaal is. Naast lokale aandacht is het van belang gebruik te maken van regionale (of landelijke) netwerken en expertise die in ontwikkeling of al actief zijn.

Hoe kunnen we dat bereiken

- Cursussen en/of trainingen financieel mogelijk maken (bestuurstrainingen, leiderscursussen e.d.) (2015).
- Plaatsen voor (maatschappelijke) stages bewegen en sport creëren en uitbreiden (2014).
- Onderzoek te doen naar aansluiting bij regionale of landelijke netwerken (2013).

Hoe kunnen we dat betalen

- De cursussen en trainingen voor vrijwilligers vragen extra structureel budget. Via de begroting 2015 willen wij de raad daar voorstellen voor doen.
- Via de beschikbare reserve van € 22.875

2.5 Prestatieveld 5: het bevorderen van ouderen en mensen met een beperking tot deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Voor ouderen zijn er in onze gemeente vele mogelijkheden om aan bewegingsactiviteiten deel te nemen, bijvoorbeeld via de ouderenorganisaties. Ook het benutten van bestaande wandel- en fietspaden behoort tot de mogelijkheden. Er zal altijd een groep mensen zijn die hieraan niet kan deelnemen. Ook hebben jongeren met een beperking andere behoeften. Daarover willen wij ons nader laten adviseren hoe wij ook deze doelgroepen aan het bewegen kunnen krijgen. Wij vinden dat geen gemakkelijke opgave.

Hoe kunnen we dat bereiken

- Stimuleren dat bestaande bewegings- en sportactiviteiten blijven bestaan en het meer benutten van de bestaande recreatieve infrastructuur (2013).
- Stichting Sportraad Dalfsen en de Wmo-raad ons in eerste instantie laten adviseren hoe wij mensen met een beperking meer aan bewegings- en sportactiviteiten kunnen laten doen, bij voorkeur bij organisaties in onze eigen kernen (2013).

Hoe kunnen we dat betalen

- Via de bestaande subsidiebudgetten.
- Via een andere invulling van de beschikbare middelen voor de sportsubsidie voor mensen met een beperking van € 2.800.

3. Sporttarieven en contributies

3.1 Inleiding

De realiteit is, dat het besteedbaar inkomen van mensen terugloopt en dat de gemeente naar verwachting niet de mogelijkheid heeft om op tal van terreinen financiële compensatie te verlenen. Exploitanten van sportvoorzieningen en verenigingsbesturen zien zich geconfronteerd met oplopende kosten. Het is dan ook van belang dat de tarieven van sportvoorzieningen betaalbaar blijven.

Wij constateren, dat de tarieven van overdekte(sport)voorzieningen in de kernen heel divers zijn. Daar zijn verschillende oorzaken voor: zo kan veelal een beroep worden gedaan op vrijwilligers, bevriende relaties, werken tegen kostprijs of er zijn stille sponsors of kantineopbrengsten komen direct ten gunste van de exploitatie. Eigenlijk is niets vergelijkbaar. De gemeente zou de tarieven die private organisaties vragen geheel aan hen willen overlaten. Het dilemma is echter, dat organisaties subsidie ontvangen, waarbij een relatie ligt met de kosten die gemaakt worden. Via subsidieverlening kan de gemeente op de tarieven sturen. Echter, dat heeft ook als gevaar dat wij het vrijwilligerswerk zo maar teniet kunnen doen. Dat willen we niet bereiken.

3.2 Tarieven gemeentelijke buitensportaccommodaties

Als het om de buitensportvoorzieningen gaat stelt de gemeente de tarieven vast. Naast de gemeentelijke zwembaden gaat het dan feitelijk om de gemeentelijke sportvelden. Voor de gemeentelijke sportvelden en zwembaden hanteren we in alle kernen dezelfde tarieven.

- **Gemeentelijke sportvelden**

De tarieven voor de gemeentelijke sportvelden worden in de jaren 2013 en 2014 extra verhoogd zodat jaarlijks een meeropbrengst van € 5.000 wordt gerealiseerd. Onze stelling is, dat de gemeente als primaire taak het faciliteren van de bewegings- en de sportbehoefte heeft. Het realiseren en instandhouden van de buitensportaccommodaties komen daarom in zeer belangrijke mate voor

rekening van de gemeente. Wij vinden, dat de gebruikers van de voorzieningen wel moeten bijdragen aan de variabele kosten. Op dit moment dekken zij ongeveer 10% van de kosten.

- **Gemeentelijke zwembaden**

De tarieven voor de gemeentelijke zwembaden zijn in het jaar 2011 fors verhoogd en is nu redelijk in lijn met tariefstelling van openluchtzwembaden in omliggende gemeenten. Naast de gebruikelijke jaarlijkse index is het de bedoeling de komende jaren geen extra verhoging door te voeren. Gezien de leeftijd van de beide openluchtbaden zal er voor de instandhouding van de baden (fors) geïnvesteerd moeten worden. Mogelijk dat een deel van de nieuwe lasten door extra inkomsten afgedekt moeten worden.

3.3 Tarieven binnensportaccommodaties

De tarieven voor de binnensportverenigingen worden door de private partijen bepaald. Deze ontvangen ook subsidie. Tijdens de bestuurlijke overleggen die wij jaarlijks met de subsidieverkrijgers gaan houden zullen wij de tarieven die de organisaties vragen aan de orde stellen. Omdat alle accommodaties met forse subsidies op een goed niveau zijn of worden gebracht vinden wij het redelijk dat de uurtarieven vergelijkbaar moeten zijn met de tarieven die De Trefkoele vraagt, zeker als mocht blijken, dat er onvoldoende middelen voor toekomstig onderhoud zouden of kunnen worden gereserveerd.

3.4 Stip op de horizon

Als stip op de horizon zien wij dat de subsidieverlening voor de kernen in zijn algemeenheid, maar in eerste instantie voor de sport het liefst bij één partij (een Kulturhusbestuur) per kern komt te liggen, die zijn voelspriet maatschappelijk heeft verankerd en waar diverse organisaties in zijn opgegaan. Lokaal de keuzes maken hoe het gemeentelijk beleid handen en voeten moet krijgen is dan het motto. Met kernen die deze uitdaging (op korte termijn) willen aangaan, gaan wij graag het gesprek aan.

4. Het financieel kader

In de Visie op sport en bewegen 2012 – 2020 is het volgende aangegeven:

“Het sportbeleid bevat een bundeling van activiteiten die samen met de diverse partners wordt vormgegeven. De ambities van de gemeente worden vormgegeven met de beschikbare budgetten. Het vaststellen van deze visie heeft daarom geen financiële consequenties. Wel kunnen uitgesproken ambities leiden tot nadere voorstellen waarvoor financiële middelen geraamd moeten worden. Als dit zo is dan is duidelijk dat dit alleen mogelijk is door herschikking of het genereren van middelen (zoals: herijking subsidiebeleid en/of tarievenbeleid) of via middelen van derden (zoals: rijk, provincie, etc.)”.

Keuzes maken

We willen veel meer doen dan we geld hebben. Dus moeten er keuzes worden gemaakt. Omdat de raad heeft aangegeven 'budgettaire neutraliteit' zijn de mogelijkheden beperkt. Zeker omdat wij bij de sport met name via de grote projecten fors eenmalige bedragen investeren.

De volgende budgetten (met inbegrip van tot en met 2014 te realiseren bezuinigingen) zijn voor herijking beschikbaar:

Jaarlijks:

- Jeugdsportsubsidie € 28.000
- Subsidie voor mensen met een beperking € 2.800
- Schoolactiviteiten gericht op bewegen met plezier € 4.500

Diverse budgetten die onderdeel uitmaken van subsidierelaties en niet direct meetbaar zijn.

Enmalig

- Reserve sportstimulering € 22.875

De financiële middelen zijn dus beperkt. Wij zijn positief over de inzet van combinatiefunctionarissen Onderwijs & Sport. Heel graag hadden we hiermee doorgegaan. In verband met het benodigde budget en het ontbreken van financiering door derden kiezen wij er voor geen voorstel te doen tot voortzetting van de combinatiefunctionarissen Onderwijs & Sport. In deze kadernota doen wij de volgende dingen:

- jeugdsportsubsidie evalueren op eenvoud en geldende indieningstermijnen (€ 28.000) (2013).
- beschikbaar stellen van de reserve sportstimulering van € 22.875 (2013).
- Een gedeelte middelen voor de categoriale bijzondere bijstand specifiek te bestemmen voor bewegen en sport voor kinderen van gezinnen met een minimum inkomen (2013).
- Het herbestemmen van de beschikbare middelen voor de sportsubsidie voor mensen met een beperking van € 2.800 .

Als wij meer willen, dan is het noodzakelijk om structureel meer nieuw geld beschikbaar te stellen. Omdat de gemeente in financieel opzicht nog onzekere tijden tegemoet gaat, doen wij dit niet. Wel stellen wij voor om voor de genoemde actiepunten eenmalig € 40.000 (voor vier jaar dus) beschikbaar te stellen. Wij kunnen dan een start maken en de komende jaren zien hoe ver we met elkaar komen. Dit ondanks de richtlijn van de drie O's: Onvoorzien, Onuitstelbaar en Onontkoombaar die van toepassing is.

5. Actiepunten over de jaren

Uit deze nota komt een groot aantal actiepunten naar voren. Ze zijn over de jaarschijven verdeeld. Het is een lange en ambitieuze lijst geworden. De jaarschijven moeten gelezen worden als vanaf. Sommige zaken zijn nieuw, andere zaken lopen mee in overleggen of vragen intensivering.

2013

- Bij particuliere initiatieven te bekijken of er een win-win situatie te creëren is.
- Onderzoeken hoe onze openluchtbaden hierin een rol kunnen krijgen, bij voorbeeld door flexibele openstellingstijden.
- Het zorgen voor een zo goed mogelijke spreiding en toegankelijkheid van de openbare speelterreinen, waarbij ook gekeken wordt naar schoolpleinen. In het beleidsplan spelen wordt dat nader uitgewerkt.
- Extra promotie van de wandel- en fietsroutes.
- Tijdens een LEA-overleg 'met de benen op tafel' ideeën inventariseren voor bewegen en sport.
- Met onze jongerenwerkers en (sport)organisaties de huidige sportinitiatieven verder uitbouwen.
- Beleidsregels jeugdsportsubsidie evalueren op eenvoud en geldende indieningstermijnen.
- Stimuleren dat bestaande bewegings- en sportactiviteiten blijven bestaan en het meer benutten van de bestaande recreatieve infrastructuur.
- Stichting Sportraad Dalfsen en de Wmo-raad laten adviseren hoe mensen met een beperking meer aan bewegings- en sportactiviteiten kunnen deelnemen.
- Onderzoek te doen naar aansluiting bij regionale of landelijke netwerken.
- Een gedeelte van de middelen voor de categoriale bijzondere bijstand specifiek te bestemmen voor bewegen en sport voor kinderen van gezinnen met een minimum inkomen.

2014

- Kulturhusen subsidiëren en daar waar wenselijk is accommodatie/m² huren om te kunnen sturen op de huisvesting van activiteiten.
- Het herbestemmen van de beschikbare middelen voor de sportsubsidie voor mensen met een beperking van € 2.800.
- Plaatsen voor (maatschappelijke) stages bewegen en sport uitbreiden.

2015

- Cursussen en/of trainingen financieel mogelijk maken (bestuurstrainingen, leiderscursussen e.d.)

2016

- Herijken van het bewegings- en sportbeleid.

Bijlagen

1. Visie op sport en bewegen 2012 – 2020
2. Stukken bijeenkomsten 6 april en 20 juni 2012
3. Samenvatting rijks- en provinciaal beleid

Bijlage 1

Visie op sport en bewegen 2012 – 2020

Visie op sport en bewegen 2012 - 2020

Visie op sport en bewegen 2012 - 2020

Gemeente Dalfsen,
november 2011

1. Inleiding

De gemeente Dalfsen kent geen uitgekristalliseerd sportbeleid, maar een beleid dat zich hoofdzakelijk richt op accommodaties. Een tweede belangrijke pijler is de jeugdsportsubsidie. Met de komst van de Missie en Visie Bij Uitstek Dalfsen 2010 – 2020 en de Wet maatschappelijke ondersteuning vindt het college het tijd om met een sportvisie te komen, die de basis moet zijn voor het voeren van een eigentijds sportbeleid. Meedoen, gezondheid, integraal werken en bevorderen van de sociale cohesie zijn elementen die in een sportvisie horen.

2. Politieke relevantie

2.1. Inleiding

Met deze visienota bepaalt de raad of en hoe het sportbeleid de komende jaren verder vorm en inhoud krijgt. Met het bepalen van de visie op het sportbeleid, de uitgangspunten, welke rol de gemeente moet spelen en wat er van verschillende partners wordt verwacht, worden de kaders voor de verdere uitwerking gegeven.

2.2. Visie

De visie van de gemeente Dalfsen op het sportbeleid is “ Sport start bij bewegen”. Sport is meer dan alleen sporten in wedstrijdverband en moet breed worden gezien. De gemeente Dalfsen moet bestaan uit levendige, vitale kernen. Vitale kernen hebben een kwalitatief goed en een toegankelijk aanbod van sportverenigingen, (sport)accommodaties en sportstimuleringsactiviteiten, aansluitend bij de wensen en behoeften van de inwoners. Daarmee levert sport een positieve bijdrage aan een gezonde leefstijl, leefbaarheid en vitaliteit van de verschillende kernen in de gemeente. Hierbij richt de gemeente zich vanuit het algemeen belang primair op breedtesport.

2.3. Uitgangspunten

Voor ons sportbeleid gelden de volgende uitgangspunten:

1. integraal sportbeleid, sportbeleid raakt diverse terreinen van het Wmo-beleid

De gemeente wil dat alle inwoners, jong en oud, met of zonder beperking mee kunnen doen. Centraal staat dat iedereen in de gemeente Dalfsen actief meedoet. Sportbeleid raakt verschillende prestatievelen van de Wmo, zoals:

- prestatieveld 1: het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in de verschillende kernen;
- prestatieveld 2: het ondersteunen van (probleem)jeugdigen;
- prestatieveld 4: het ondersteunen van vrijwilligers;
- prestatieveld 5: het bevorderen van ouderen en mensen met een beperking tot deelname aan het maatschappelijk verkeer.

2. nadruk ligt op de leeftijdscategorie 0-18 jarigen

Het aantal (jeugdige) sportdeelnemers is binnen de gemeente Dalfsen hoger dan gemiddeld. In tijden dat het allemaal economisch wat minder wordt, wordt er op ingezet dat dit op het huidige hoge peil blijft. Ook mogelijkheden voor jongeren waarvan de ouders een smalle beurs hebben, is van belang.

3. het bevorderen dat zoveel mogelijk inwoners sporten of bewegen

Mede uit het oogpunt van volksgezondheid willen we bereiken dat inwoners, ook met een lichamelijke of geestelijke beperking, tot op hoge leeftijd sporten of bewegen.

4. ondersteuning sportverenigingen

Dit met name om enerzijds het vrijwilligerswerk binnen sportverenigingen te ondersteunen en anderzijds te komen tot meer gerichte sportstimulering.

5. kwalitatief goede en aantrekkelijke (sport)accommodaties waar, afstemming, bundeling en gezamenlijke programmering van activiteiten, tegen redelijke tarieven, plaatsvindt

De sportaccommodaties vormen de ‘hardware’ van de sport. In het gemeentelijk beleid wordt nagestreefd dat zoveel mogelijk verschillende verenigingen gezamenlijk gebruik maken van accommodaties. Naast sport is ook ruimte voor andere activiteiten, waardoor doelmatig gebruik en gezamenlijke programmering en bundeling van (sport)activiteiten plaatsvindt.

Met deze visie en geformuleerde uitgangspunten gaan we duidelijk een stap verder dan het huidige beleid, waarbij het met name gaat om instandhouding van voorzieningen. Wij gaan uit van een

kwalitatief goed aanbod, waarbij we een omslag willen maken naar een goede mix met vraaggerichte activiteiten, met name gericht op de jeugd.

2.4. Deelterreinen gemeentelijk sportbeleid

Invulling van bovenstaande visie, inclusief uitgangspunten, gebeurt door het voeren van een subsidie- en tarievenbeleid, verenigings- en sportstimuleringsbeleid en accommodatiebeleid. Het ontwikkelen van nieuw beleid op deze deelterreinen geschiedt vanuit de huidige situatie, waarbij het nieuwe beleid terug te voeren is naar de vast te stellen sportvisie.

2.5. Rol gemeente

De gemeente kan verschillende rollen in het sportbeleid aannemen. Deze zijn:

- a. aansturend: waarbij de gemeente beleid vaststelt en dit in overleg met de partners uitvoert;
- b. regievoerend: waarbij de gemeente na overleg met partners het beleid opstelt en in overleg met partners sturing probeert te geven aan het beleid;
- c. als partner: waar bij het beleid samen met de partners wordt opgesteld en uitgevoerd.

Wij kiezen voor de rol van de gemeente als aansturend en regievoerend.

2.6. Rol diverse partners

Er zijn zeer veel partners betrokken bij het sportbeleid. Wij verwachten van hen:

1. ouders/ verzorgers

Uitgangspunt is de eigen verantwoordelijkheid voor sport en bewegen. De basis ligt bij ouders/verzorgers die sport een belangrijk deel van de opvoeding en ontwikkeling van hun kinderen vinden. Naarmate kinderen ouder worden, des te groter de eigen verantwoordelijkheid voor sport en bewegen. Vanaf het moment dat kinderen volwassen worden, zijn ze hiervoor zelf verantwoordelijk.

1. primair onderwijs

Kinderen in het primair onderwijs komen in aanraking met verschillende vormen van bewegen en sporten. Goed bewegingsonderwijs door basisscholen is dan ook van groot belang.

2. sportverenigingen

Sportverenigingen spelen een belangrijke rol in de wijze waarop inwoners en met name kinderen tot sportdeelname worden aangezet.

3. sportkoepels, zoals: sportbonden en steunfuncties

Ondersteunen sportverenigingen bij realisatie van ambities.

4. stichtingsbesturen die (gesubsidieerde) (sport)accommodaties beheren

De stichtingsbesturen zorgen er voor dat zoveel mogelijk verschillende verenigingen gezamenlijk gebruik maken van accommodaties, waar naast sport ook ruimte is voor andere activiteiten en waardoor doelmatig gebruik, gezamenlijke programmering en bundeling van (sport)activiteiten plaatsvindt.

5. commerciële aanbieders, zoals: sportscholen

Zij zijn een welkome aanvulling op het reguliere aanbod, die direct inspringen op marktontwikkelingen.

6. instellingen voor welzijn ouderen

Zij stimuleren dat ouderen blijven bewegen.

3. Financieel kader

Het sportbeleid bevat een bundeling van activiteiten die samen met de diverse partners wordt vormgegeven. De ambities van de gemeente worden vormgegeven met de beschikbare budgetten. Het vaststellen van deze visie heeft daarom geen financiële consequenties. Wel kunnen uitgesproken ambities leiden tot nadere voorstellen waarvoor financiële middelen geraamd moeten worden. Als dit zo is dan is duidelijk dat dit alleen mogelijk is door herschikking of het genereren van middelen (zoals: herijking subsidiebeleid en/of tarievenbeleid) of via middelen van derden (zoals: rijk, provincie, etc.).

4. Het proces

Met het vaststellen van de visie bepaalt de gemeenteraad de contouren van het sportbeleid. Nadere uitwerking vindt plaats via een nota sportbeleid, tenzij de gemeenteraad besluit dat de geformuleerde visie volstaat en nadere uitwerking geen prioriteit heeft.

Bijlage 2

Stukken bijeenkomsten 6 april en 20 juni 2012

Bijeenkomsten 6 april en 20 juni 2012

Deze bijlage betreft de bijeenkomsten van 6 april en 20 juni. De bijeenkomst van 20 juni is een verdieping van de bijeenkomst van 6 april. De stukken van de bijeenkomst van 20 juni treft u aan, inclusief een terugkoppeling van de rode draad van de bijeenkomst van 6 april. Tot slot treft u een terugkoppeling van de rode draad van de bijeenkomst van 20 juni aan.

1. Stukken bijeenkomst 20 juni 2012, inclusief terugkoppeling bijeenkomst 6 april

Stukken voor bijeenkomst Sport en Bewegen

Datum: woensdag 20 juni 2012 van 19.30 tot 22.00 uur

Locatie: Ontmoetingscentrum De Trefkoele, Ruigedoornstraat 108 in Dalfsen:

Stukken behorend bij bijeenkomst woensdag 20 juni:

- a. Terugkoppeling rode draad bijeenkomst 6 april (op basis van 5 vragen);
- b. Uitgangspunten en aandachtspunten gemeenteraad;
- c. Huidige stand van zaken sporten en bewegen door inwoners van de gemeente Dalfsen;
- d. Huidige stand van zaken sport- en beweegbeleid;
- e. Verdieping via vragen en stellingen;
- f. Vervolprocedure.

Ad a. Terugkoppeling rode draad bijeenkomst 6 april 2012

Op 6 april zijn in vier groepen de volgende vragen behandeld:

1. Wat kan uw organisatie bijdragen aan bewegen en sport ?
2. Wat is er voor nodig om dat te bereiken ?
3. Wat kan de gemeente daaraan bijdragen ?
4. Wat gaat er voor uw organisatie spelen in de komende tijd ?
5. Welke activiteiten moet de gemeente subsidiëren?

Bij de behandeling van deze vragen zijn de vragen 3. en 5. veelal samengevoegd. De rode draad van de beantwoording van de vragen is als volgt:

1. Wat kan uw organisatie bijdragen aan bewegen en sport ?

Welzijnsinstellingen: laagdrempelige bewegingsactiviteiten voor jong en oud, kennismakingslessen met sport, beschikbaarheid spelmateriaal, pleinsport in de wijk, samenwerking met sportverenigingen en scholen.

Sportverenigingen: laagdrempelige sport- en bewegingsactiviteiten in verenigingsverband, waarbij veelal de mogelijkheid is om al dan niet in competitieverband te sporten. Naast breedtesport is bij verschillende sportverenigingen ook ruimte voor topsportambities. Organiseren wedstrijden, trainingen, opleiden vrijwilligers, beschikbaar stellen kleedruimten, onderzoek nieuwe mogelijkheden sporten (zoals voor mensen met een beperking), samenwerking met andere verenigingen en ruimte voor stages.

Scholen: bewegingsonderwijs, vroegtijdige signalering bewegingsproblemen, sportverenigingen mogelijkheid bieden kinderen kennis te laten maken met diverse sporten.

Sportraad: gevraagd en ongevraagd advies geven, partijen bij elkaar brengen, krachten bundelen, wellicht inspringen waar gemeente gaten en/of kansen laat liggen.

Wmo-raad: onderstrepen belang ondersteuning organisaties die sport en bewegen mogelijk maken en onderstrepen belang bewegen mensen met beperkingen, signaleren knelpunten bij verenigingen en belang bekendheid sport en bewegen.

Conclusie: een bonte verzameling van activiteiten, waarbij elke organisatie bekijkt waarop zij zich inzet. Met name zijn de sportverenigingen, welzijnsinstellingen en scholen gericht op de kern waar zij zijn gevestigd. Gekeken wordt naar mogelijkheden om in de kern activiteiten gezamenlijk te ontwikkelen.

2. Wat is er voor nodig om dat te bereiken ?

Voldoende vrijwilligers, geschikte openbare ruimte, verbinding tussen scholen/verenigingen/welzijn, enthousiasme, laagdrempeligheid sporten en bewegen, goede infrastructuur (voorzieningen), promotie vereniging of sport, kader, ouderbetrokkenheid, samenwerking met respect voor elkaars identiteit en elkaar versterken.

3. Wat kan de gemeente daaraan bijdragen ?

5. Welke activiteiten moet de gemeente subsidiëren?

Proactief inspelen op behoeften en trends en kijk naar samenhang. Houdt faciliteiten op niveau (accommodaties, openbare ruimte en het onderhoud hiervan). Zorg voor inzet mensen (verbinding scholen/verenigingen/welzijn), zoals combinatiefunctionarissen. Inzet op specifieke doelgroepen, zoals jeugd (sportstimuleringsmiddelen) en zorg dat minima ook kunnen blijven sporten

Stimuleren, maar blijf op afstand. Beschikbaar stellen faciliteiten, stimulering en netwerken. Maak en houdt elke gemeenschap zelf verantwoordelijk. Let wel op speciale doelgroepen.

4. Wat gaat er voor uw organisatie spelen in de komende tijd ?

Welzijnsinstellingen: verschuiving van doelgroep naar vraag/behoefte, dus meer de wijken in, ondersteunen en verbinden van kennis/faciliteiten/sportverenigingen.

Sportverenigingen: behoud kader, ledenaantal, profilering, verbouwing accommodatie, vragen over voortbestaan, vergrijzing ledenbestand, balans breedte- en topsportambities, gebruik accommodaties, druk op vereniging i.v.m. gebrek aan kader, letten op trends en kijken naar profilering. Samenwerking in kern. Hoe elkaar te vinden ?

Sportraad: moet zijn verlengstuk van sportverenigingen, maar ervaart onvoldoende draagvlak en is druk doende het draagvlak uit te breiden.

Scholen: druk op bewegingsonderwijs i.v.m. overvolle onderwijsprogramma, tendens minder jeugd.

Ad b. Uitgangspunten en aandachtspunten gemeenteraad

In de vastgestelde Visie op sport en bewegen 2012 – 2020 zijn de uitgangspunten vastgesteld. Uitgangspunt is de eigen verantwoordelijkheid voor sport en bewegen, waarbij bij het gemeentelijk beleid de nadruk ligt op jeugd en breedtesport. Bij de behandeling van de sportvisie heeft de gemeenteraad voor de ontwikkeling van de Nota sport- en beweegbeleid ook de volgende aandachtspunten meegegeven:

- bekijk sport als doel, maar ook als middel (zoals: volksgezondheid);
- leg verbindingen met andere beleidsterreinen, zoals: recreatie (wandroutes, fietsroutes), verkeer, (veiligheid routes naar sportparken), openbare speelplaatsen (speel terreinen), onderwijs (relatie basis- en voortgezet onderwijs en mogelijkheid openbaarheid van schoolpleinen);
- verwachte maatschappelijke rol van sportverenigingen in relatie tot huidige subsidiëring;
- het bewegen van en door ouderen;
- het kunnen sporten door (kinderen van) mensen met een smalle beurs;
- mogelijkheden sport in relatie tot afstand van de arbeidsmarkt
- rol en betekenis ongeorganiseerde sport;
- visie op rol en taak combinatiefunctionarissen;
- rol en positie (gemeentelijke) (sport)accommodaties

Ad c. Huidige stand van zaken sporten en bewegen door inwoners van de gemeente Dalfsen

Voor de gewenste hoeveelheid bewegen, geldt een landelijke norm, de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Dit betekent tenminste vijf dagen per week 30 minuten matig intensieve lichaamsbeweging. Met matig intensief wordt onder meer bedoeld: sport, wandelen, fietsen (ook naar werk of school), skeeleren, maar ook in de tuin werken of schoonmaken. Voor kinderen, jongeren en mensen met overgewicht is het gewenste aantal minuten per dag tenminste 60.

Bewegen op basis van GGD-monitoren

Via de GGD-monitoren die eens per vier jaar (voor kinderen (4-12 jarigen), jeugdigen (12-24 jarigen), volwassenen (19-65 jarigen) en ouderen (65-plus)) worden afgenomen onder inwoners van de gemeente Dalfsen is bewegen en sporten één van de onderwerpen die aan de orde komen. De resultaten komen tot stand door het invullen van toestuurde vragenlijsten. Bij kinderen hebben de ouders/verzorgers de vragenlijst ingevuld. Hieruit komt het volgende naar voren:

Verzonden vragenlijsten en het percentage dat de vragenlijsten heeft ingevuld:

- bij kinderen (2010): 800 vragenlijsten, waarvan 69% deze heeft ingevuld;
- bij jeugdigen (2007/2008): 460 vragenlijsten, waarvan 48% deze heeft ingevuld;
- bij volwassenen (2009): 1.000 vragenlijsten, waarvan 53% deze heeft ingevuld;
- bij ouderen (2011): 600 vragenlijsten, waarvan 62% deze heeft ingevuld.

In hoeverre voldoen inwoners aan de landelijke beweegnorm:

- bij kinderen (4-12 jarigen) is dit 89 % (regio 81%);
- bij jeugdigen (12-24 jarigen) vindt uitsplitsing plaats in (12-18 jarigen) en (18-24 jarigen). Bij 12-18 jarigen is dit 8% (regio: onbekend) en bij 18-24 jarigen is dit 67% (regio: 62%);
- bij volwassenen (19- 65) is dit 82% (regio 72%);
- bij ouderen (65-plus) is dit 64% (regio 62%).

Wat opvalt, is dat het aantal kinderen dat voldoet aan de beweegnorm hoog is, vervolgens bij jeugdigen extreem afneemt, vanaf jong volwassenen weer sterk toeneemt en dan weer geleidelijk afneemt.

Ook komt uit de GGD-monitoren het volgende naar voren:

- bij kinderen wordt meer bewogen dan in de regio en scoort lidmaatschap van een sportvereniging ook hoger;
- bij jeugdigen sport ruim twee derde van de jongeren meerdere malen per week. In de groep 12-16 jarigen is het percentage dat meerdere keren per week sport hoger (84%) dan in de groep 16-24 jarigen (57%);
- bij volwassenen is 38% lid van een sportvereniging;
- pas bij het echt ouder worden (boven de 70) daalt het aandeel dat voldoet aan de beweegnorm weer. De belangrijkste beperking bij ouderen om niet aan de beweegnorm te voldoen is dat zij last hebben van een lichamelijke beperking (15% ouderen geeft dit aan).

Gezondheid en gewicht

- kinderen (4-12 jarigen): 10% overgewicht
- jeugdigen: 12-16 jarigen: 10% en 16-24 jarigen: 19% overgewicht
- volwassenen: 42% overgewicht (waaronder 8% ernstig overgewicht). Het percentage loopt op van 25% (bij 19-35 jarigen) naar 52% (50-65 jarigen).
- ouderen: 64% heeft overgewicht (waaronder 17% ernstig overgewicht)

Ervaren gezondheid

- kinderen: 89% volgens ouders als goed/zeer goed;
- jeugdigen: 12-24 jarigen: 70% als goed/zeer goed;
- volwassenen 92% gezondheid als goed/zeer goed;
- ouderen: 78% ervaart gezondheid als goed/zeer goed.

Ad d. Huidige stand van zaken sport- en beweegbeleid

Op basis van de door de gemeenteraad genoemde uitgangspunten en aandachtspunten gaan we volgens de onderstaande onderverdeling in op de huidige stand van zaken van het sport- en beweegbeleid:

1. subsidie- en tarievenbeleid;
2. verenigings-, sport- en bewegingsstimuleringsbeleid;
3. accommodatiebeleid.

Ad 1. subsidie- en tarievenbeleid

Het subsidie- en tarievenbeleid ziet er als volgt uit:

a. subsidies

Subsidiëring vindt in hoofdlijnen als volgt plaats:

- jeugdsportsubsidies:

Bedrag per jeugdlid van in 2012 van € 10,--. Opmerking: 2,5 % korting per jaar vanaf 2011 oplopend tot 10% in 2014. Begrote bedragen: 2012: € 29.782, 2013: € 28.999 en 2014: € 28.215.

- sportsubsidie voor mensen met een beperking

De extra, aantoonbare, kosten die de betreffende organisatie maakt voor de persoon voor wie de subsidie wordt aangevraagd, worden vergoed. Deze kosten worden vergoed tot een maximum van € 95,-- voor het jaar 2012. Opmerking: 2,5 % korting per jaar vanaf 2011 oplopend tot 10% in 2014. Begrote bedragen: 2012: € 2.945, 2013: € 2.867 en 2014: € 2.790

- subsidiëring sporthallen

De sporthallen zijn geprivatiseerd en maken of gaan onderdeel uitmaken van Kulturhus(concept)en. Per sporthal/Kulturhus worden subsidie-afspraken gemaakt, waarvan de sporthallen onderdeel uitmaken. Opmerking: 2,5 % korting per jaar vanaf 2011 oplopend tot 10% in 2014.

- bewegen van en door ouderen

Via subsidiëring van welzijnsorganisaties is bewegingsactiviteiten één van de onderwerpen die gesubsidieerd worden. Hiervoor worden geen afzonderlijke subsidies verstrekt, maar maken onderdeel uit van de totale subsidie. Opmerking: 2,5 % korting per jaar vanaf 2011 oplopend tot 10% in 2014.

- schoolactiviteiten gericht op bewegen met plezier

Betreft budget voor specifieke activiteiten gericht op kinderen in basisschoolleeftijd. Met name wordt dit budget ingezet voor het naschools sportaanbod. Opmerking: 2,5 % korting per jaar vanaf 2011 oplopend tot 10% in 2014. Begrote bedragen: 2012: € 4.750, 2013: € 4.625 en 2014: € 4.500.

b. tarievenbeleid

Sporthallen

De sporthallen zijn geprivatiseerd, waarbij stichtingen de tarieven vaststellen. Er is diversiteit in tarieven in de verschillende kernen.

Zwembaden en sportparken

Bij zowel de (openlucht) zwembaden als sportparken is de gemeente eigenaar en is sprake van historisch gegroeide tarieven voor gebruikers. De tarieven voor gebruik gemeentelijke sportparken worden in de jaren 2012, 2013 en 2014 extra verhoogd zodat een meeropbrengst van € 5.000 wordt gerealiseerd. Hiernaast vindt onderzoek plaats naar kostendekkendheid tarieven.

Ad 2. verenigings- en sport- c.q. bewegingsstimuleringsbeleid

- sport en bewegen als middel (zoals: volksgezondheid)

In regionaal verband wordt via de GGD hieraan aandacht besteed. Als gemeente ondernemen we hierop geen structurele acties.

- leg verbindingen met andere beleidsterreinen, zoals: recreatie (wandelmroutes, fietsroutes), verkeer (veiligheidsroutes naar sportparken), openbare speelplaatsen (speelterreinen), onderwijs (relatie basis- en voortgezet onderwijs en mogelijkheid openbaarheid van schoolpleinen);

Dit gebeurt op dit moment met name op ad hoc basis. Vanuit het beleidsplan recreatie en toerisme 2011 – 2020 wordt ingezet op optimalisatie routestructuren voor wandelen en fietsen en het

ontwikkelen van recreatieve voorzieningen. Vanuit verkeer wordt gekeken naar verkeersveiligheid, waarbij veiligheid routes naar sportparken één van de punten is. Openbare speelplaatsen (speelterreinen) maken onderdeel uit van de Notitie speelvoorzieningen waarin wordt ingegaan op speelplaatsen en de spreiding van de speelplaatsen. Huidig beleid is dat schoolpleinen niet meegenomen worden in het speelplaatsenbeleid. Eind 2012 vindt start actualisatie speelplaatsenbeleid plaats, waarbij ook gekeken wordt naar de schoolpleinen.

- verwachte maatschappelijke rol sportverenigingen

Hier wordt op dit moment niet naar gekeken en op gestuurd. Duidelijk is wel dat er een rijke schakering is van sportaanbod en er zijn veel sportverenigingen in de gemeente actief, variërend van sportverenigingen die alleen bezig zijn met (sport)activiteiten voor hun leden tot sportverenigingen die ook allerlei maatschappelijke activiteiten verrichten.

- stimuleer dat kinderen (0-18 jaar) sporten

Via de jeugdsportsubsidie, categoriale bijzondere bijstand en inzet combinatiefunctionarissen Onderwijs & Sport wordt hier aandacht aan besteed.

- bewegen van en door ouderen

Via subsidiëring van welzijnsorganisaties is bewegingsactiviteiten één van de onderwerpen die gesubsidieerd worden.

- kunnen sporten door (kinderen van) mensen met een smalle beurs

Op dit moment kunnen mensen met een smalle beurs (tot 110% van de bijstandsnorm) categoriale bijzondere bijstand aanvragen. Toekenning vindt plaats via de afdeling Sociale Zaken. Deze bijdrage is voor verzorgende(n) met kinderen die naar de peuterspeelzaal, basisschool of voortgezet onderwijs gaan en o.a. bedoeld als bijdrage in de kosten van sport-, cultuur- en schoolactiviteiten. De bedragen zijn afhankelijk van het aantal kinderen en is op dit moment: ouders met 1 kind: € 174,50 in augustus en € 174,50 in december, ouders met 2 kinderen: € 272 in augustus en € 272,-- in december en ouders met 3 kinderen en meer: € 319 in augustus en € 319 in december. De gemeente heeft geen zicht op het aantal kinderen dat op deze wijze lid is van een sportvereniging.

- kunnen sporten van mensen met een beperking

Zie sportsubsidie voor mensen met een beperking.

- mogelijkheden sport in relatie tot afstand arbeidsmarkt

Via leerwerktrajecten zijn er mogelijkheden. De sportverenigingen, organisaties moeten dan wel zorgen voor de benodigde begeleiding. Hiervoor is een vergoeding mogelijk. Einddoel kan zijn structuur en leren samenwerken. Ook is het, tegen betaling, mogelijk mensen via de sociale werkvoorziening in te schakelen voor werkzaamheden.

- rol en betekenis ongeorganiseerde sport

Er blijken ook allerlei mensen op ongeorganiseerde wijze aan sport te doen. Dit gebeurt via bijvoorbeeld trimmen, fietsen, sportschool, etc.. Rol en betekenis is niet bekend. De verwachting is wel dat de ongeorganiseerde sport de komende jaren zal toenemen.

- visie op rol en taak combinatiefunctionarissen

De combinatiefunctionarissen Onderwijs & Sport zijn voor de duur van twee jaar aangesteld, dit betekent tot april 2013. Alhoewel evaluatie nog moet plaatsvinden, zijn de ervaringen tot op heden zeer positief en duidelijk is dat deze combinatiefunctionarissen in een behoefte voorzien. Vanaf het begin heeft de gemeente aangegeven dat voor eventuele voortzetting combinatiefunctionarissen Onderwijs & Sport geen gemeentelijk budget beschikbaar is. Dit betekent dan ook dat als schoolbesturen en sportverenigingen de combinatiefunctionarissen Onderwijs & Sport willen behouden zij een bijdrage beschikbaar moeten stellen.

Ad 3. Accommodatiebeleid

De sportaccommodaties vormen de 'hardware' van de sport. In het gemeentelijk beleid wordt nagestreefd dat zoveel mogelijk verschillende verenigingen gezamenlijk gebruik maken van accommodaties. Naast sport is ook ruimte voor andere activiteiten, waardoor doelmatig gebruik en gezamenlijke programmering en bundeling van (sport)activiteiten plaatsvindt. Op dit moment wordt dan ook via de "grote projecten" volop geïnvesteerd in sportaccommodaties/Kulturhusen.

Ad e. Verdieping

In groepjes gaan we uiteen, waarbij we op de volgende vragen/stellingen ingaan:

- vragen
  1. Zijn de uitkomsten van de GGD-monitoren herkenbaar en hoe is dit bij uw vereniging/organisatie ?
  2. Hoe houden we de puberende jeugd in beweging ?
- stellingen

Vervolgens worden de volgende stellingen behandeld:

1. Sportverenigingen betalen alle kosten die ze maken via eigen inkomsten, dus zonder subsidie. Subsidie wordt toegekend voor het belonen van verenigingen op basis van het maatschappelijke effect dat een activiteit oplevert en de investering aan capaciteit die dit verenigingen kost;
2. Het stimuleren dat kinderen van ouders met een smalle beurs sporten, kan het best via de categoriale bijzondere bijstand.

- slotvraag

Wat moet volgens u de hoogste prioriteit hebben en waarom ?

Ad f. Vervolprocedure:

Uitwerking vindt plaats via een kaderstellende sport- en beweegnota voor de periode 2012 – 2016. De tijdsplanning ziet er als volgt uit:

1. schrijven kaderstellende nota: juli/augustus 2012;
2. inspraaktraject: september/oktober 2012;
3. besluitvorming: november 2012.

2.Rode draad bijeenkomst sport en bewegen op 20 juni 2012

In vier groepen zijn de volgende vragen/stellingen behandeld:

- vragen
  1. Zijn de uitkomsten van de GGD-monitoren herkenbaar en hoe is dit bij uw vereniging/organisatie ?
  2. Hoe houden we de puberende jeugd in beweging ?
- stellingen

Vervolgens worden de volgende stellingen behandeld:

3. Sportverenigingen betalen alle kosten die ze maken via eigen inkomsten, dus zonder subsidie. Subsidie wordt toegekend voor het belonen van verenigingen op basis van het maatschappelijke effect dat een activiteit oplevert en de investering aan capaciteit die dit verenigingen kost;
4. Het stimuleren dat kinderen van ouders met een smalle beurs sporten, kan het best via de categoriale bijzondere bijstand.

- slotvraag

Wat moet volgens u de hoogste prioriteit hebben en waarom ?

De rode draad van de beantwoording van bovenstaande vragen/stellingen is als volgt:

- vragen

1. Zijn de uitkomsten van de GGD-monitoren herkenbaar en hoe is dit bij uw vereniging/organisatie ?

De uitkomsten van de GGD-monitoren zijn herkenbaar. Over het algemeen gaat het de inwoners goed en er is er een hoge sportdeelname. Wel is verrassend dat ondanks de hoge sportdeelname sprake is van een zo laag percentage jeugdigen dat voldoet aan de beweegnorm. Ervaring is wel dat verschillende jongeren vanaf ca. 14 à 15 jaar afhaken en de groep jongeren bij sportverenigingen kleiner is. De scores overgewicht bij kinderen, volwassenen en ouderen worden als hoog ervaren. Wel is de trend herkenbaar. Gewezen wordt op meerdere oorzaken, zoals: ongezondere voed- en eetgewoonten en minder automatisme om te bewegen (t.v., computer, sociale media, etc.).

2. Hoe houden we de puberende jeugd in beweging ?

Tendens is dat jongeren zich over het algemeen minder willen binden en flexibeler willen sporten. Sportverenigingen proberen hiermee om te gaan door hier aandacht aan te besteden en te proberen aantrekkelijk te zijn voor de jeugd, maar dit vraagt het nodige en gaat niet vanzelf. O.a. gaat het hierbij om het betrekken en geven van verantwoordelijkheden aan de jeugd zelf, zoals via opleidingen, het bieden van maatschappelijke stages, etc.. Ondersteuning is hierbij wenselijk, via bijv. combinatiefunctionarissen. Let op: bij beweging gaat het ook om de niet georganiseerde sporters of juist om die doelgroep. Hierbij gaat het om mogelijkheden om te kunnen bewegen en/of sporten, zoals hangplekken met sportfaciliteiten, inrichting speelterreinen en activering via bijv. eenmalige sportactiviteiten. Vaak is het mogelijk om op een leuke manier wat te realiseren en ook verbinding te leggen met ongeorganiseerde sporters. Het gaat hier om afstemming en samenwerking tussen organisaties.

- stellingen

1. Sportverenigingen betalen alle kosten die ze maken via eigen inkomsten, dus zonder subsidie. Subsidie wordt toegekend voor het belonen van verenigingen op basis van het maatschappelijke effect dat een activiteit oplevert en de investering aan capaciteit die dit verenigingen kost

Bij voorkeur subsidie in stand houden. Verschillende verenigingen hebben deze subsidie nodig voor zaalhuur. Ook stellen de sportverenigingen dat ze al een maatschappelijke functie hebben door het zorgen dat leden kunnen sporten. Hiernaast is het zo dat kleinere verenigingen over het algemeen minder kader en minder mogelijkheden hebben voor maatschappelijke activiteiten. Tot slot roept het begrip maatschappelijk effect allerlei vragen op, zoals: wat wordt hiermee precies bedoeld, hoe is dit controleerbaar en welke criteria zijn er aan verbonden om hiervoor in aanmerking te komen?

2. Het stimuleren dat kinderen van ouders met een smalle beurs sporten, kan het best via de categoriale bijzondere bijstand.

Dit wordt als te vrijblijvend ervaren. Er is geen zicht op daadwerkelijke besteding aan sport. Als goed alternatief wordt het Jeugdsportfonds aangedragen.

- slotvraag

Wat moet volgens u de hoogste prioriteit hebben en waarom ?

Hierbij wordt met name genoemd

- beschikbaarheid voldoende faciliteiten om te kunnen sporten en bewegen (via betaalbare sportaccommodaties en voldoende openbare speelgelegenheden).
- sportstimulering: zorg dat mensen van jong tot oud aangemoedigd worden te bewegen, waarbij sprake is van een breed aanbod en waarbij sportverenigingen, welzijnsinstellingen elkaar versterken. Geef hierin een breed kader mee. Investeer hierin o.a. via structureel activiteitenbudget en menskracht (zoals: vakleerkrachten bewegingsonderwijs, inzet combinatiefunctionarissen) en zorg voor continuïteit.

Bijlage 3

Samenvatting rijks- en provinciaal beleid

Rijks- en provinciaal beleid op het gebied van sport

1. Rijksbeleid

Via de beleidsbrief sport "Sport en bewegen in Olympisch perspectief" van eind 2011 schetst het kabinet de hoofdlijnen van de sport- en beweegbeleid voor de komende kabinetsperiode. Dit is de nadere invulling van de Rijksoverheid aan de ambities van het Olympisch Plan 2028.

- Olympisch Plan 2028

In de zomer van 2009 heeft een groot aantal organisaties, waaronder NOC*NSF, de VNG, het Interprovinciaal Overleg en het ministerie van VWS het Olympisch Plan 2028 ondertekend. Hierin gaat het niet alleen om de organisatie van de Spelen zelf. Het streven is Nederland op 'Olympisch niveau' te brengen en op diverse terreinen te laten uitblinken. Het mogelijke resultaat is dat in 2028 wellicht de Olympische en Paralympische Spelen in Nederland worden gehouden. Maar het gaat er vooral om dat iedereen profijt heeft van de inspanningen, op sociaal maatschappelijk, economisch, ruimtelijk en welzijnsgebied. In het Olympisch plan staan acht ambities, waaraan alle partijen, dus ook gemeenten, een bijdrage kunnen leveren. Deze ambities zijn:

1. topsportambitie

Nederland heeft in 2016 een vruchtbaar topsportklimaat waarin sporters optimaal kunnen presteren. Nederland bezet structureel een top 10 positie op de wereldranglijsten.

2. breedtesportambitie

Nederland is in 2016 een samenleving waarin het beoefenen en beleven van sport voor jong en oud een belangrijke kwaliteit is in hun leven. Minimaal 75% (nu 65%) van de Nederlanders uit alle lagen van de (multiculturele) samenleving doet in 2016 regelmatig aan sport.

3. sociaal-maatschappelijke ambitie

Nederland heeft in 2016 een sociaal klimaat waarin men met plezier samenleeft, trots is Nederlander te zijn en graag iets bijdraagt aan de maatschappij.

4. welzijnsambitie

In 2016 heeft Nederland een gezonde bevolking: fitte werknemers, vitale ouderen en minder mensen (en vooral kinderen) met overgewicht. Voldoende beweging en gezonde voeding zijn de norm.

5. economische ambitie

Nederland heeft in 2016 een sterke, competitieve economie, mede dankzij een grotere arbeidsdeelname, een toegenomen arbeidsproductiviteit, meer aandacht voor innovatie en een sterk internationaal imago.

6. ruimtelijke ambitie

Nederland is in 2028 een land met een goed leefklimaat, voldoende sportaccommodaties en een goede mobiliteit, zodat het organiseren van Olympische en Paralympische Spelen nog beter mogelijk is.

7. evenementen ambitie

Nederland staat in 2016 wereldwijd bekend om zijn grote ambitie en talent voor het organiseren van grote sport- en culturele evenementen.

8. media-aandacht ambitie

Door het vergroten en verbreden van de media-aandacht voor sport is in 2016 de sportbeleving in Nederland dusdanig toegenomen dat ween top drie positie bezetten in Europa. Mede daardoor groeit het aantal mensen dat regelmatig aan sport doet.

- Beleidsbrief sport "Sport en bewegen in Olympisch perspectief"

Samenvattend zet het Rijk in op drie prioriteiten, namelijk:

- 1. Sport en bewegen in de buurt**
- 2. Werken aan een veiliger sportklimaat**
- 3. Uitblinken in sport**

Daarnaast omarmt het kabinet de Olympische ambitie van en het streven om de Olympische en Paralympische Spelen in 2028 naar Nederland te halen.

Ad 1. Sport en bewegen in de buurt

De ministeries VWS en OCW hebben het programma 'Sport en Bewegen in de Buurt' vastgesteld. Dit is een programma voor de periode 2012 t/m 2016. Het programma moet leiden tot meer sportdeelname en tot een gezonde en actieve leefstijl. Onderdelen van dit programma zijn:

- Buurtsportcoaches

Er is een nieuwe financiële impuls voor gemeenten om combinatiefuncties, werkzaam als buurtsportcoaches, op lokaal niveau in te zetten. Deze impuls is aanvullend op de bestaande succesvolle Impuls brede scholen, sport en cultuur en daarbij horende combinatiefuncties. Beide impulsen worden gecombineerd en dragen vanaf 2012 de naam: 'Brede impuls combinatiefuncties'. Van gemeenten wordt verwacht dat zij zich inspannen om extra combinatiefuncties, werkzaam als buurtsportcoaches, in dienst te (laten) nemen. Een dergelijke functie kost gemiddeld € 50.000 op jaarbasis. Gemeenten ontvangen hiervoor via een decentralisatie-uitkering in het Gemeentefonds een bedrag van € 20.000 (40%) per fte en moeten zorgen voor cofinanciering van € 30.000 (60%) per fte. Gemeenten zijn vrij om de noodzakelijke cofinanciering rond te krijgen.

Situatie gemeente Dalfsen

Op basis van de regeling Impuls brede scholen, sport en cultuur zijn in de gemeente Dalfsen voor een periode van twee jaar in totaal 2,6 fte combinatiefunctionarissen actief, waarvan 2,0 fte voor Onderwijs & Sport en 0,6 fte voor Onderwijs & Cultuur. Dit betekent dat in de gemeentebegroting voor de komende jaren hiervoor geen middelen zijn opgenomen. Wel zijn de combinatiefunctionarissen nog volop aan de slag. Dit omdat zij later zijn gestart en sprake is van een afgesproken projectduur van twee jaar. De inzet van 2,6 fte is voor de gemeente Dalfsen de minimale inzet om voor deze regeling in aanmerking te komen. Als het niet lukt om de benodigde cofinanciering van 60% per fte beschikbaar te stellen dan komt de rijksbijdrage te vervallen en stoppen de activiteiten.

- inhoudelijke evaluatie inzet combinatiefunctionarissen Onderwijs & Sport

De inzet van de combinatiefunctionarissen Onderwijs & Sport vindt voor 75% plaats in het bewegingsonderwijs op scholen en voor 25% voor het vergroten van sportdeelname, met name via het naschools sportaanbod. Doel inzet van deze combinatiefunctionarissen is een kwaliteitsimpuls van het bewegingsonderwijs van basisscholen en het vergroten van de sportdeelname door de jeugd. De combinatiefunctionarissen hebben een methode bewegingsonderwijs ontwikkeld en uitgewerkt die door alle scholen wordt gebruikt. Ze zijn bezig met verfijning van deze methode en hebben daarnaast gezorgd voor een zo efficiënt mogelijk gymnastiekrooster en gebruik van gymnastiekmaterialen waardoor de beschikbare tijd voor bewegingsonderwijs zo optimaal mogelijk wordt gebruikt. Hiernaast coachen de combinatiefunctionarissen de groepsleerkrachten. Duidelijk is dat deze nieuwe methode met uitleg een kwaliteitsimpuls geeft aan het bewegingsonderwijs. Hiernaast hebben de groepsleerkrachten een klankbord en krijgen tips voor de invulling van het bewegingsonderwijs. Het vergroten van sportdeelname vindt met name plaats via het naschools sportaanbod. Op basis van overleg met sportverenigingen bieden inmiddels verschillende sportverenigingen kinderen kennismakingslessen aan. Kinderen kunnen zich hier via de website activity4kids voor aanmelden. De kennismakingslessen door acht sportorganisaties hebben bij deze organisaties inmiddels geleid tot een toename van 21 jeugdleden. Qua financiën is de verwachting dat de beschikbare middelen toereikend zijn voor de duur van de projectperiode tot en met april 2013.

- inzet combinatiefunctionarissen Onderwijs & Sport na april 2013

Vanaf de start van de combinatiefunctionarissen hebben wij aan schoolbesturen aangegeven dat voor eventuele voortzetting geen gemeentelijk budget beschikbaar is. Om duidelijkheid richting combinatiefunctionarissen te geven, moesten schoolbesturen begin oktober 2012 mededelen of zij bereid zijn de benodigde jaarlijkse bijdrage van € 3.000 per school beschikbaar te stellen. Uit besluitvorming door de schoolbesturen blijkt dat zij de inzet van de combinatiefunctionarissen waardevol vinden, maar dat vanaf het begin duidelijk was dat het ging om een tijdelijke periode en dat zij niet bereid zijn de gevraagde bijdrage per school beschikbaar te stellen. Ook de inzet door de combinatiefunctionarissen voor vergroting sportdeelname is voor de duur van twee jaar. Dit betekent dat ook hiervoor geen structureel budget beschikbaar is. Door het bekende gezicht van de combinatiefunctionarissen op scholen is er een goede ingang om kinderen te informeren over het naschools sportaanbod. Wat opvalt is dat verschillende sportverenigingen zelf een bestaand aanbod hebben en geen behoefte hebben om hieraan mee te doen. Ook blijkt dat verschillende sportverenigingen wel sportkennismakingslessen willen aanbieden, maar dat het vinden van benodigd kader op de gevraagde tijden niet altijd makkelijk is. Waar mogelijk ondersteunen de combinatiefunctionarissen hierbij. Ook lijkt het aanmelden via een website voor

verschillende kinderen een drempel en vraagt het bijhouden van de website de nodige tijd. Duidelijk is wel dat de sportkennismakingslessen leiden tot meer leden van voor verenigingen.

Conclusie: om de inzet van de combinatiefunctionarissen Onderwijs & Sport, inclusief 25% voor vergroting sportdeelname, voort te kunnen zetten, betekent dit dat een structurele bijdrage van € 70.000 noodzakelijk is.

- Sportimpuls

Hiernaast is sprake van de Sportimpuls. Dit is een subsidieregeling die lokale sport- en beweegaanbieders financieel ondersteunt bij de opzet van activiteiten die ze ondernemen om meer mensen te laten sporten en bewegen. Deze activiteiten bestaan uit het ontwikkelen en aanbieden van sportactiviteiten, op basis van succesvol sport- en beweegaanbod voor mensen die niet of nauwelijks sporten en bewegen. Gemeenten mogen geen aanvraag indienen, maar wel moet afstemming met de gemeente plaatsvinden. Wel is samenwerking tussen verschillende organisaties van belang. Deze regeling loopt tot 2016.

Situatie gemeente Dalfsen

In 2012 was de eerste mogelijkheid voor organisaties om aanvraag in te dienen. Twee organisaties hebben een aanvraag ingediend, waarvan er één is goedgekeurd.

Ad 2. Werken aan een veiliger sportklimaat

Het actieplan Naar een veiliger sportklimaat heeft als doel de komende jaren gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag in en rond de sport te voorkomen en aan te pakken. Dit wordt uitgevoerd door sportbonden en sportverenigingen in Nederland. De KNVB, KNHB en NOC*NSF zijn vanuit de sport de trekkers van het programma dat loopt tot en met 2016.

Top 10 actiepunten van het actieplan zijn:

1. Sportbrede aanpak van excessen in de sport, in samenwerking met politie/justitie;
2. Effectief tuchtrecht van goede kwaliteit voor elke sportbond;
3. Voor elke wedstrijd een competente scheidsrechter, speciaal getraind in weerbaarheid;
4. 7.500 verenigingsbesturen maken zich hard voor het thema Sportiviteit & Respect in hun sport;
5. 25.000 trainers, coaches en jeugdleiders zijn opgeleid op het gebied van sociaal pedagogische vaardigheden en kunnen beter omgaan met ongewenst gedrag;
6. 5.000 sportverenigingen hebben een traject doorlopen ter verbetering van hun sociaal pedagogisch klimaat;
7. 5.000 sportverenigingen communiceren expliciet met sporters en ouders over gewenst gedrag op en rond het veld;
8. Alle risicovolle sportverenigingen worden succesvol begeleid;
9. Topsporters zetten zich in als ambassadeur;
10. Spelregels die een positieve invloed op het spel hebben worden breed uitgedragen.

Ad 3. Uitblinken in sport

Het kabinet staat achter de ambitie van de sportsector om Nederland tot de beste tien topsportlanden van de wereld te laten horen. Deze top-10 ambitie geldt als leidraad voor topsportprogramma's die in aanmerking komen voor subsidie van de Rijksoverheid.

2. Provinciaal beleid

Vanuit provinciaal beleid is er geen specifiek geformuleerd sportbeleid. Duidelijk blijkt dat de provincie meer koerst richting de eigen kerntaken. Op basis van het hoofdlijnenakkoord "De kracht van Overijssel 2011 – 2015" koerst de provincie voor sport op stroomlijning steunfunctie (beter inspelen op wat lokaal speelt) en koerst de provincie op ondersteuning Olympisch plan 2028, waarbij sprake is van twee speerpunten, namelijk: wat is nodig voor de aanloop naar 2028 en samenwerking met provincie Gelderland om te koersen op een Oost-Nederlandse component voor de Olympische infrastructuur. Hiernaast zijn er provinciale subsidiemogelijkheden op het gebied van sociale kwaliteit en Kulturhuizen.

Uit de laatst beschikbare informatie blijkt dat de provincie Overijssel niet meer koerst op een Oost-Nederlandse component voor de Olympische infrastructuur, maar wel op de breedtesportambitie van 75%.